

Gar lar tiq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Gar lar tiq med awg khuhn Pawd loq ha lehq che bon khuhd mar lehq gha vehr peg khaz nuhr huh, Yud daq ve awg lid haq yug cid chehd ser che Yud daq chaw Khreq yad teq pa cawg che yaog. Kar tiq sax caz awg suhx awg huhx lo chehd che Khreq yad awg mor awr lehr, Liq phu awg pir khuhn ve a kor pi che awg lid ted pehg pehar haq gha ghaq te chehd ser che yaog lehzi hehd yonr che yaog. Kheh te cheaq te lehq, i hehd awr lehr awg lid u ve teq pa haq yug lehq Khreq yad awg mor thag huh teh vid che yaog. Koz gad che awr lehr, Bid saz a naz chaw teq pa Khreq khuhn yonr lehq gehag vehr liz, Liq phu awg pir khuhn cawg che awg gig med soer che awg lid cawg che heh gha ghaq te chehd ser che yaog. I hehd awr lehr, Pawd loq haq cuh yad cehg mag ma hez law lehzi ghod che yaog. I hehd koz che, Pawd loq awr lehr bid saz a naz chaw teq pa ha lehq che bon khuhd haq ni ma puhd lehq yonr vid tug, awg lid awg khad u ve ted pehg pehar haq yawd yug kha vehr che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Pawd loq yawd liq che ve te koz kawq buhq khuhq vid lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Cuh yad Pawd loq liq che te koz haq buhq lar che yaog. Buhq che awg yand laex ghad laex ceng koz chehd liz, sawr ngawx che ver A.D. 50

khuhq kheh thad huh buhq lar che liq te koz yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Gar lar tiq liq che awr lehr, Kar tiq sax caz awg suhx khuhn ve a yed ir jad che awg cehg mag cawd che ted ceng awg pun kha sehax te buhq khuhq vid lar che yaog. U ve awr lehr, Yer suq Khreq haq yonr che haq lehax te lehq thed che cawd che chaw phehaq che yaog. Che ve nuz awr, awg kar awg nuz awr ve haq te lehq Ghig sa ve thed che cawd che haq gha che ted cear liz mad cawg, teq chaweh thehr vid maq gha, i veh vid liz maq gha. Kheh te lehq, a nig Ghig sa yawd te lar che kanx haq yonr che khuhn na yug vix che haq te lehq, vend bax awg khuhn yawd a nig haq chuhd phu chuhd kehg ax lar che yaog. Ghig sa yawd te lar che kanx u ve awr lehr, yawd a nig awg pun lehd ma koz, a nig awg khuhn lehd ma koz, a nig haq cud lehq lehd ma koz, Yer suq Khreq he lehq Daq che kehg che Awg ha phu ve awg bon awg sinx he lehq kand pax haq yehd lehq te ax lar che yaog. Chaw ted pehg pehar vawr, liq che te koz haq Khreq yad pong vehr che ted ceng ve pong che haq, caz daq che awg lid tawd khuhd nux phehq che yaog lehd koz che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd: Sa tiq pid che tawd he lehq laq kuhr cax ax che tawd (1:1-9)
2. Pawd loq yawd yonr che ted ceng he lehq pong che ted ceng ve cuh yad cehg ma phehq che awg lawn (1:10-2:21)

3. Yonr ver; thed che cawd che haq gha che mar khad awg lawn (3:1-4:31)
4. Ghig sa haq yonr lehq vend bax khuhn pong vehr che chaw teq pa ve a saq teq khad (5:1-6:10)
5. Awg leh med ve tawd (6:11-18)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹⁻² Ngag cuh yad phehq che Pawd loq* he lehq ngag geh chehd che a vix a nax teq pa awr lehr, Gar lar tiq muhd mig awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor teq pa haq liq buhq fea che yaog. Ngag cuh yad† te che awr lehr, chaw yad geh lo gha che ma hez. Chaw yad haq te lehq phehq lag che liz ma hez. Yer suq Khreq he lehq yawd haq suh kig lo kawq teq tuag vid sehr phad Awr pa Ghig sa haq te lehq te lag che yaog.

³ A nig ved Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa che nig hehd geh cawg vid-oq.

⁴ Jawd mawd Yer suq Khreq awr lehr, a nig ved Awr pa Ghig sa ve a lor cawd che heh, haeg che che teq co‡ awg khuhn a nig haq pong ax tug, a nig ved vend bax awg pun yawd awg ton chid aq vid che yaog.

---

* **1:1-2 1:1-2 Pawd loq** Awg yand u ve haq teq co haq ve chaw liq buhq daq che te yand, i hehd ve awg meh haq awg kawd maq tanr buhq che awg lid cawg che yaog. † **1:1-2 1:1-2 cuh yad** Kanx ted ceng cear te tug lez yug lehq fir teh lar che chaw haq koz che. ‡ **1:4 1:4 haeg che che teq co** Mig gig che haq haeg che awg sehr phad uq penr chehd che yaog, lehz Yud daq chaw teq pa yonr che yaog.

⁵ Awr pa Ghig sa haq co co taer taer chid ir chid muh vid-oq. A meng.

Awg kag awr ve ha lehq che bon khuhd mad cawg

⁶ Khreq ve awg bon awg sinx haq cud lehq nig hehd haq kug yug lar che Ghig sa haq har naq chid bag lar haz lehq awg kag awr ve ha lehq che bon khuhd§ haq nig hehd haq yug che haq te lehq, ngag and jad che yaog.

⁷ Awg kag awr ve ha lehq che bon khuhd cawg cehg mag che ma hez. Kheh ma khuhd, nig hehd haq soq saq tug tea lehq Khreq ve ha lehq che bon khuhd haq yug phuhz gad che chaw* ted pehg pehar cawg che yaog.

⁸ Kheh liz, ngag hehd nig hehd haq mar lar peg che ha lehq che bon khuhd haq ma caz daq che awg kag awr ve bon khuhd haq ngag hehd lehd ma koz, muhd nuh maq lo lag che muhd nuh maq cuh yad lehd ma koz, nig hehd haq mar ver, khen che haq gha khanr vid-oq.

⁹ Pong lag thad ngag hehd koz lar che heh, ngag te pawz kawq koz ax sar. Nig hehd haq yug peg che ha lehq che bon khuhd haq ma caz daq che awg kag awr ve bon khuhd haq chaw te ghad ghad nig hehd haq mar ver, muhd naz hoq khuhn khen che haq gha khanr vid-oq.

---

§ **1:6 1:6 awg kag awr ve ha lehq che bon khuhd** Ma hez hez che bon khuhd haq koz che yaog. * **1:7 1:7 yug phuhz gad che chaw** Ma hez hez che Sar lar teq pa haq koz che yaog. 2Ti 4:3-4

10 Ngag che kheh koz che awr lehr, chaw yad ni ma cawd tug[†] ngag te che la. Ma hez ver, Ghig sa ni ma cawd tug ngag te che la. Chaw yad teq pa ni ma cawd tug ngag ca che la. Chaw yad teq pa ni ma cawd tug ngag ca chehd ser che ver, ngag awr lehr Khreq ve awg ceg te che ma hez hawg.

Pawd loq ha lehg che bon khuhd mar che awg lawn

11 A vix a nax teq paog, ngag mar vid lar che ha lehg che bon khuhd awr lehr, chaw yad geh tuhaz che ma hez lehz, ngag nig hehd haq kha nehax sir cuha gad che[‡] yaog.

12 Awg lawn ghod ver, chaw yad geh lo ngag gha che ma hez. Su ngag haq mar ax che liz ma hez. Yer suq Khreq ngag haq pheq mar ax che haq te lehq gha che yaog.

13 Yud daq chaw ve awg lid[§] awg khuhn ngag chehd ser che te yand, ngag khawd-ehg kheh te che awg lawn haq nig hehd kad jaw che yaog. Awg yand u ve haq, Ghig sa ve Khreq yad awg mor^{*} haq ngag hax ceh nux du deh lehq lug vehr tug te che yaog.

---

† **1:10 1:10 *chaw yad ni ma cawd tug*** Chaw yad chid muh ax che haq koz che yaog. ‡ **1:11 1:11 *sir cuha gad che*** Chaw ted pehg pehar Pawd loq awr lehr Yer suq lez yug lar che ma hez lehd koz che haq te lehq, yawd liz Yer suq lez yug lar ax che chaw yaog lehd koz gad che yaog. § **1:13 1:13 *Yud daq chaw ve awg lid*** Ghig sa Mod ser haq pid lar haz che a kor pi che awg lid haq koz che yaog. * **1:13 1:13 *Khreq yad awg mor*** Liq phu awg suhx coaq thad heh cawg tuhaz che awg mor haq koz che yaog. Cy 11:26

14 Ngag ved a pux a pi teq pa teh lar haz ax che awg lid[†] teq pa haq te tug ngag ni ma puhd jad che haq te lehq, ngag ved chaw ceng awg khuhn a saq ngag kheh tawa ve chaw mad-awr ve haq keh Yud daq ve awg lid haq ngag hax ceh te che yaog.

15 Kheh ma khuhd, ngag maq pawag ser liz ngag haq lez yug lehq, yawd ved awg bon haq te lehq ngag haq kug yug lar che Ghig sa awr lehr,

16 yawd ved Yad phu awg lawn ha lehq che bon khuhd bid saz a naz chaw[‡] teq pa haq mar vid tug, yawd a lor cawd che heh, yawd ved Yad phu ngag haq yawd pheq mar ax che yaog. Che kheh te pheq mar ax peg khaz nuhr, chaw yad geh ngag teq pear lehax ca jehg daq che ma hez.

17 Kheh te lehq, ngag cuh yad mad pheq lag ser huh cuh yad te chehd che Yer ruq sar lehr med khuhn lo chehd che chaw teq pa geh ngag maq kae. Ar raq muhd mig[§] lo teq pear lehax ngag kae lehq, awg khaz nuhr Dar mar sehq* med lo kawq lag che yaog.

18 U ve khaz nuhr, seh khuhq gag che te yand,

[†] **1:14 1:14 a pux a pi teq pa teh lar haz ax che awg lid** Yud daq chaw teq pa ve awg lid haq koz che yaog. Mt 15:2   [‡] **1:16 1:16 bid saz a naz chaw** Yud daq chaw ma hez che chaw teq pa haq koz che yaog.   [§] **1:17 1:17 Ar raq muhd mig** Dar mar sehq med haq te lehq Ed jid tuq muhd mig kha gag ve muhd mig haq koz che yaog.   * **1:17 1:17 Dar mar sehq** A mig thad Sud riq muhd mig ve med nux te lehq, awg yand u ve haq te coaq Ar ranr lehd koz meh che yaog.

Ker pha[†] geh ngag ca gid-eg tug Yer ruq sar lehn^r med lo kae lehq, yawd geh teq chi ngad ni kha gag chehd lar haz che yaog.

¹⁹ Jawd mawd Yer suq ve awg nax var Yar koq[‡] haq ma hez ver, awg kag awr ve cuh yad te ghad-eg haq liz ngag mad mawg.

²⁰ (Ngag nig hehd haq liq che kheh te buhq ax che awr lehr, ngag her ka che ma hez lehz, Ghig sa mehz khuhd suhr ngag koz che yaog.)

²¹ U ve khaz nuhr, Sud riq he lehq Kid lid kiq[§] muhd mig lo ngag kae che yaog.

²² Awg yand u ve haq, Khreq khuhn chehd che Yud daq muhd mig awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor teq pa ngag haq mad mawg jaw ser.

²³ Pong lag thad ngag hehd haq du deh jaw che^{*} te ghad awr lehr, yawd lug vehr tug te vid jaw che yonr che ted ceng haq a meha bon mar chehd che yaog lehd, koz che awg khuhd haq lehax i hehd gha kad che yaog.

²⁴ Ngag haq te lehq i hehd Ghig sa haq chid ir chid muh che yaog.

2

¹ U ve awg khaz nuhr, teq chi uhd khuhq gaeg

[†] **1:18 1:18 Ker pha^q** Per troq haq koz che yaog. Che awr lehr Ar rar miq khuhd te lehq "Huhx meh" lehd koz gad che yaog.

[‡] **1:19 1:19 Yar koq** Yer suq ve awg nax var te lehq, Yer ruq sar lehn^r med awg khuhn ced caor Sar lar te che yaog. Mt 13:55

[§] **1:21 1:21 Sud riq he lehq Kid lid kiq** Ar siq muhd mig khuhn cawg che muhd mig nehax ni pez yaog. Cy 9:30 ^{*} **1:23 1:23 du deh jaw che** Pawd loq Khreq yad teq pa haq du deh vid jaw che haq koz che yaog. Cy 9:1-2

lehq, ngag Tid tuq haq sir ve lehq, Bar nar baq*
geh Yer ruq sar lehn med lo te pawz kawq kae
che yaog.

² Ghig sa pheq mar ax che haq te lehq ngag kae
che yaog. Ngag te chehd che kanx he lehq peg lar
haz che kanx teq pa kheha maq gha phehq tug,
bid saz a naz chaw teq pa haq ngag mar vid che
ha lehq che bon khuhd i hehd mehzh khuhd suhr
ngag koz mar vid che yaog. (Kheh ma khuhd,
awg hox teq pa haq lehax ngag koz mar vid che
yaog.)

³ Ngag geh teq geha kae che Tid tuq awr lehr,
Her lar saq chaw phehq liz, su yawd haq awg gig
med maq soer cuh.

⁴ Yer suq Khreq awg khuhn ngag hehd gha lar
che pong che ted ceng haq jaz ngawx lehq ngag
hehd haq awg ceg te cuha tug, a vix a nax lehd
koz che liz, a vix a nax ma hez che chaw teq pa†
ngag hehd geh khuhd gehag lar che yaog. Chaw
che teq pa awr lehr, Tid tuq haq awg gig med
soer cuh gad che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd, ha lehq che bon khuhd ve
awg cehg mag cawd che ted ceng nig hehd awg
khuhn lo yeg chehd tug, ngag hehd i hehd ve
khuhd haq a cehax liz maq na.

⁶ Awg hox u ve teq pa awr lehr, ngag mar vid
che ha lehq che bon khuhd haq teq chaweh maq

---

* **2:1 2:1 Bar nar baq** Cuhx kig awr lehr, “Su haq awg ghad
pid sehr phad” lehd koz gad che yaog. Te pawz pawz ax ver Yod
sehq lehd liz koz che yaog. † **2:4 2:4 a vix a nax ma hez
che chaw teq pa** Khreq yad te lag che bid saz a naz chaw teq
pa awg gig med soer cawd che yaog, lehz mar che chaw teq pa
haq koz che yaog.

thehnr ax.‡ (I hehd awg hox te che lehd koz che awr lehr, i hehd a thoq te che chaw phehq liz, ngag awg pun a yed maq ir. Ghig sa awr lehr chaw yad ve mehzh khuhd haq maq ngawx.)

⁷ I hehd teq chaweh maq thehnr ax che awg khod-aq liz, awg gig med soer che chaw teq pa haq ha lehq che bon khuhd mar vid tug Ghig sa Per troq haq chid aq vid lar che heh, awg gig med maq soer che chaw teq pa haq ha lehq che bon khuhd mar vid tug Ghig sa ngag haq chid aq ax lar che yaog lehz, i hehd gha sir gha mawg che yaog.

⁸ (Awg lawn ghod ver, awg gig med soer che chaw teq pa awg pun kanx te tug Per troq haq cuh yad ve a yad pid sehr phad te ghad awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa awg pun kanx te tug ngag haq liz cuh yad ve a yad pehar che§ yaog.)

⁹ Kheh te lehq awg hox te chehd che Yar koq, Ker phaqq he lehq Yod hanr teq pa awr lehr, ngag haq pehar che awg bon haq gha mawg che te yand, i hehd Bar nar baq ngag nid-ag haq laq yaq awr pax awr laq kuhr cax ax che yaog. U kheh te che awr lehr, i hehd ngag nid-ag ve kanx haq haq yug lehq awg chawd te daq che awg hez phehq che yaog. Ngag nid-ag awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa geh kae lehq, i hehd awr lehr, Yud daq chaw teq pa geh kae tug yaog lehd koz daq lar che yaog.

¹⁰ Yer ruq sar lehn med khuhn har che ghuhd

---

‡ 2:6 2:6 **teq chaweh maq thehnr ax** Duhd khad awg suhx maq pehar ax, lehd koz gad che yaog. § 2:8 2:8 **a yad pehar**

che Kanx te tug Ghig sa kand pax pehar che haq koz che yaog.

Rm 1:5

che Yud daq chaw Khreq yad teq pa haq ngag hehd ga vid tug, che ve ted ceng lehax ngag hehd haq i hehd lawg khawx lar che yaog. U kheh te che awr lehr, ngag khar thad liz cud cad lehq te lag chehd che yaog.

Anr tiz awr med khuhn Pawd loq Per troq haq ded vid che

¹¹ U ve awg khaz nuhr Ker pha^q awr lehr, Anr tiz awr* med lo gag ve^hr che te yand, yawd te ma cawd che ted ceng kha sehax mawg ve^hr che haq te lehq, ngag yawd haq meh^z khuhd taw^r daq lar lehq ded vid che yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, Yar koq chehd huh lag che chaw teq pa mad lag gag ser huh, Ker pha^q awr lehr, Yud daq chaw ma hez che Khreq yad teq pa geh awr cad chehd che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd lag gag che te yand, awg gig med soer che awg lid haq duhd cawd che chaw teq mor haq yawd kuhz che haq te lehq, Yud daq chaw ma hez che Khreq yad teq pa haq phaz daq lehq, i hehd geh teq geha awr mad kawq cad che yaog.

¹³ Awg kag awr ve Yud daq chaw[†] teq pa liz, yawd geh teq geha ma hez awr te che haq kawq te cheaq te lehq, Bar nar baq liz i hehd geh teq geha te veh che yaog.

¹⁴ I hehd awr lehr, ha lehq che bon khuhd ve awg cehg mag cawd che ted ceng awg khad haq

---

* **2:11 2:11 Anr tiz awr** Sud riq chaw teq pa ve med nux pheh^q che yaog. Pawd loq u huh chehd lehq kanx te che yaog. Cy 13:1-4, 15, 34-39 † **2:13 2:13 Awg kag awr ve Yud daq chaw** Khreq yad pheh^q ve^hr che Yud daq chaw haq koz che yaog.

thed-e ghad maq kae che haq ngag gha mawg che te yand, i hehd awg gha lia mehz khuhd suhr Ker pha q haq ngag che kheh koz vid che yaog, “Nawg awr lehr Yud daq chaw phehq che liz, Yud daq chaw heh nawg maq te lehq bid saz a naz chaw heh te ver, a thoq te lehq nawg bid saz a naz chaw teq pa haq Yud daq chaw ve awg lid haq te tug, i hehd haq nex te cheawg le,” lehd koz vid che yaog.

¹⁵ A nig awr lehr, pawag thad liz Yud daq chaw phehq che yaog. Vend bax yad lehd koz che bid saz a naz chaw phehq che ma hez.

¹⁶ A nig yonr che Yud daq chaw phehq che liz, chaw te ghad ghad thed che cawd che chaw phehq vehr che awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx teq pa haq te che haq te lehq phehq che ma hez.‡ Kheh ma khuhd, Yer suq Khreq haq yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw phehq vehr che haq a nig sir che yaog. A nig liz, Khreq haq yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq tug, Yer suq Khreq haq a nig yonr lar peor. Awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx teq pa haq cud che awg khuhn thed che cawd che chaw phehaq che ma hez hawg. Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx teq pa haq te che haq te lehq, chaw te ghad-e liz thed che cawd che chaw phehaq tug ma hez.

¹⁷ Khreq haq yonr che haq te lehq thed che

---

‡ **2:16 2:16 awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx teq pa haq te che haq te lehq phehq che ma hez** Che awr lehr Pawd loq mar che awg khad nux yaog. Rm 3:20, Phi 3:9

cawd che chaw phehaq tug a nig ca chehd che te yand, a nig vend bax yad phehq che yaog lehz tuhaz ver, Khreq awr lehr vend bax awg pun kanx te sehr phad phehq che lehq la. Che kheh ma hez hawg.

¹⁸ Kheh ma khuhd, ngag phaz kha lar che awg ceng haq ngag kawq ghu te ver,§ ngag te yaq sehr phad phehq che yaog lehz kha sehax tuhaz che yaog.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa awg pun ngag gha teq chehd tug, awg lid tawd khuhd haq te lehq, awg lid tawd khuhd haq ngag suh vehr che yaog.*

²⁰ Ngag Khreq geh teq geha laq kan thag huh khanr suh peor.† Kheh te lehq, a meha teq chehd che awr lehr ngag awg ton ma hez, Khreq ngag awg khuhn lo teq chehd che yaog. A meha awg suhr awg sar awg ton khuhn ngag a saq teq chehd che awr lehr, ngag haq haq lehq ngag awg pun yawd awg ton tand peg che, Ghig sa ve Yad phu haq ngag yonr che haq te lehq teq chehd che yaog.

²¹ Ghig sa ve awg bon haq ngag chid bag lar haz che ma hez. Awg lawn ghod ver, awg lid

---

§ **2:18 2:18 ngag kawq ghu te ver** Awg lid tawd khuhd awr lehr chaw yad haq thaer khuhq vid maq gha che haq sir vehr khaz nuhr, awg lid tawd khuhd haq kawq cud chehd che haq koz che yaog. * **2:19 2:19 awg lid tawd khuhd haq ngag suh vehr che yaog** Awg lid tawd khuhd awg huhx lo ma chehd-og

lehd koz gad che yaog. Rm 7:4 † **2:20 2:20 Khreq geh teq geha laq kan thag huh khanr suh peor** Co ha gha teq tug Awg lid awg pir awg gha lia haq kha nehax ghaq te che a saq teq khad haq chid bag lar haz peor lehd koz gad che yaog. 2K 5:17

tawd khuhd haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq gha ver, Khreq suh che awr lehr teq chaweh awg bon mad cawg che yaog.

3

Yonr che haq te lehq Awg ha phu gha che

¹ Cud yiq mad cawg che* Gar lar tiq chaw teq paog, Yer suq Khreq laq kan thag huh khanr suh che kha sehax saw pheq mar lar che haq nig hehd gha mawg peg liz, a sug nig hehd haq her ka gha ser cheawg le.

² Ngag nig hehd haq che kheh lehax na ngawx gad che yaog. Awg ha phu haq nig hehd gha che awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx te che haq te lehq la. Ma hez ver, Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd haq kad che awg khuhn yonr che haq te lehq la.

³ Nig hehd che kheh taw maq cud yiq mad cawg lehq la. Awg ha phu haq cud lehq nig hehd tanr te lar che liz, a meha awg suhr awg sar† haq kawq cud lehq te peg vid tug awg la.

⁴ Che kheh taw tuq che khanr che‡ haq nig hehd khanr peg che awr lehr, kheha awg pun phehq vid tug lehq la. Awg cehg mag kheha phehq tug lehd ngag ma duhd.

---

* **3:1 3:1 Cud yiq mad cawg che** Co ha phawd awr duhd ngawx maq vix che haq koz che yaog. Lk 24:25, Rm 1:4 † **3:3 3:3 awg suhr awg sar** Thaer khuhq che haq gha tug awg gig med soer lehq kanx te che haq cud che haq koz gad che yaog. ‡ **3:4 3:4 tuq che khanr che** Khreq awg pun gha tuq gha khanr che haq koz che yaog.

⁵ Kheh te lehq nig hehd haq Awg ha phu pehar lehq nig hehd awg khuhn and tug te tuhaz che Ghig sa awr lehr, nig hehd awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx haq te che haq te lehq, yawd te che lehq la. Ma hez ver, Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd haq nig hehd kad lehq yonr che awg khuhn yawd te che lehq la.

Ghig sa Ar brar hanr haq kar tiq sax caz te che

⁶ Che ve heh te lehq, Ar brar hanr[§] awr lehr †Ghig sa haq yonr che haq te lehq, Ghig sa yawd haq thed che cawd che chaw sawnr lar che yaog.

⁷ Kheh te lehq yonr che chaw teq pa awr lehr, Ar brar hanr ve awg yad awg dug phehq che yaog lehz sir-oq.

⁸ Bid saz a naz chaw teq pa awr lehr, yonr che haq te lehq Ghig sa i hehd haq thed che cawd che chaw te vid tug yaog lehz, awg kawd thad loar liz Liq phu sir lar mawg lar lehq, †“Nawg haq te lehq chaw ceng awg gha lia awg bon gha tug yaog lehz,” awg kawd thad liz Ghig sa Ar brar hanr haq ha lehq che bon khuhd mar vid che yaog.

⁹ Kheh te cheaq te lehq, yonr che chaw teq pa awr lehr, yonr yeg jad che Ar brar hanr geh teq geha awg bon gha che yaog.

¹⁰ Awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx teq pa haq cud che chaw awg gha lia awr lehr, khih che ted ceng awg huhx lo chehd lar che yaog. Awg lawn ghod ver, †Awg lid tawd khuhd

---

§ 3:6 3:6 *Ar brar hanr* Yud daq chaw teq pa ve awr pa nux phehq che yaog. Yh 8:38 † 3:6 3:6 Khiz 15:6 † 3:8 3:8 Khiz 12:3 † 3:10 3:10 Bon 27:26

liq awg khuhn buhq lar che awg gha lia haq khar thad liz maq na yug lehq te don chehd che chaw awg gha lia awr lehr, khen che haq gha khanr che* yaog lehz buhq lar che yaog.

11 Awg lid tawd khuhd haq te lehq, chaw te ghad-eg liz Ghig sa mehz khuhd suhr thed che cawd che chaw phehaq gha tug ma hez lehz, kha sehax saw sir-ag che yaog. Awg lawn ghod ver, †thed che cawd che chaw awr lehr, yonr che ted ceng haq te lehq co ha gha teq tug yaog.

12 Awg lid tawd khuhd awr lehr, yonr che haq ma caz daq. †Awg lid tawd khuhd awg khad haq te che chaw awr lehr, khar thad liz u ve awg khuhn lehax kha sehax gha ghaq te kae tug yaog lehd koz lar che yaog.

13 Khreq awr lehr a nig awg pun khen che haq gha khanr che chaw phehq che haq cud lehq, awg lid tawd khuhd lo lag che khen che ted ceng awg khun yawd a nig haq pong ax che yaog. Awg lawn ghod ver, †“Suhz cehg awg thag† huh gha khanr lehq suh che chaw awg gha lia awr lehr, khen che haq gha khanr che chaw phehq che yaog,” lehz Ghig sa ve Liq phu khuhn buhq lar che yaog.

14 Kheh te cheaq te lehq, Ar brar hanr haq pid

---

* **3:10 3:10 khen che haq gha khanr che** Ghig sa ve cir yanr che haq gha khanr che haq koz che yaog. Yh 3:16, 36 † **3:11 3:11** Hbk 2:4 † **3:12 3:12** Ak 18:5 † **3:13 3:13** Bon 21:23 † **3:13 3:13** **Suhz cehg awg thag** Rod maq chaw awr lehr haeg jad che chaw haq suhz mehz duh awg thag huh pheh dawz vehr che yaog. U kheh te dawz vehr vid che haq gha khanr che chaw awr lehr, vend bax ir jad che chaw lehz sawnr lar che yaog. Bon 21:23

lar che awg bon‡ awr lehr, Yer suq Khreq haq te lehq bid saz a naz chaw ceng awg khod-aq liz gag vehr che yaog. Kheh te lehq yawd suh che u ve haq cud lehq Ghig sa yawd pid tug yaog lehz koz lar che Awg ha phu haq, yonr che haq te lehq a nig gha tug yaog.

15 A vix a nax teq paog, chaw yad teq pa gha phud gha mawg jaw che tawd par hax ngag koz mar laq sar. Chaw yad awr lehr, kar tiq sax caz te lehq liq kha nehax buhq lar peg ver, chaw yad ve kar tiq sax caz lehax te che liz, te ghad-e liz chid bag lar haz maq gha. Kawq thehnr vid che ted ceng liz te maq gha.

16 Kar tiq tawd khuhd u ve§ teq pa awr lehr, Ghig sa Ar brar hanr he lehq †yawd ved awg ceng awg khad haq pid lar che yaog. Awg ceng awg khad lehd koz che awr lehr, laex ghad haq koz che ma hez. Kheh ma khuhd, Nawg ved awg ceng awg khad lehd koz che awr lehr, te ghad ve awg lawn haq lehax yawd koz che yaog. U ve te ghad awr lehr Khreq yaog.

17 Ngag che kheh koz gad che yaog. Awg kawd maq thad liz Ghig sa kar tiq sax caz teh lar che yaog. Awg khaz nuhr uhd ha sehzh chi khuhq* gaeg huh pid vehr che awg lid tawd khuhd awr lehr, Ghig sa ve kar tiq tawd khuhd haq kheha phehq vid tug kar tiq sax caz u ve haq te lug

---

‡ 3:14 3:14 *Ar brar hanr haq pid lar che awg bon* Rm 4:1-5 haq ngawx. § 3:16 3:16 *Kar tiq tawd khuhd u ve* Khiz 17:19, Rm 4:13, 9:4 † 3:16 3:16 Khiz 12:7 * 3:17 3:17 *uhd ha sehzh chi khuhq* Id sar rer laq chaw teq pa Ed jid tuq muhd mig awg khuhn su ceg te che awg yand haq koz che yaog. Tuhz 12:40-41

maq gha.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, awg sinx pid che ted ceng awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx haq te che haq cud ver, kar tiq tawd khuhd haq mad kawq cud. Kheh ma khuhd, Ghig sa awr lehr kar tiq tawd khuhd haq cud lehq Ar brar hanr haq awg sinx pid che yaog.

A thoq te lehq awg lid tawd khuhd pid che awg lawn

¹⁹ Kheh te lehq, awg lid tawd khuhd a thoq awg bon cawag le. Kar tiq haq gha tug awg ceng awg khad u ve te ghad[†] mad lag ser che kheh ceh, a sug yawd ved te yaq te jiz che teq pa haq sir tug awg lid tawd khuhd thehnr vid che[‡] yaog. Awg lid tawd khuhd u ve haq pid che te yand, muhd nuh maq cuh yad teq pa haq cud lehq, awg kanr te sehr phad[§] ve laq kuhr awg khuhn pid che yaog.

²⁰ Awg kanr te sehr phad awr lehr, te phawd awr awg pun lehax te che ma hez. Kheh ma khuhd, Ghig sa awr lehr Ar brar hanr haq kar tiq tawd khuhd pid che te yand, awg kanr te sehr phad ma yehd lehq yawd te ghad lehax te che yaog.

²¹ Kheh te lehq, awg lid tawd khuhd* awr lehr,

[†] **3:19 3:19 awg ceng awg khad u ve te ghad** Yer suq haq koz che yaog. 3:16   [‡] **3:19 3:19 thehnr vid che** Ghig sa Id sar rer laq chaw haq awg lid tawd khuhd kawq pid thehnr che haq koz che yaog. Tuhz 19:24, Bon 33:2   [§] **3:19 3:19 awg kanr te sehr phad** Mod ser haq koz che yaog.   ^{*} **3:21 3:21 awg lid tawd khuhd** Awg lid tawd khuhd awr lehr chaw yad haq thaer khuhq vid maq gha liz, chaw yad vend bax cawg che haq pheq mar ax gha che yaog.

Ghig sa ve kar tiq tawd khuhd teq pa haq ma cawd daq lehq tawr lar cheawg la. U kheh ma hez hawg. Awg lawn ghod ver, pehar lar che awg lid tawd khuhd awr lehr, co ha teq vid gha ver, thed che cawd che ted ceng awr lehr awg lid tawd khuhd haq te lehq awg cehg mag cawg gha tug yaog.

²² Kheh ma khuhd, Yer suq Khreq haq yonr che haq te lehq, yonr che chaw teq pa kar tiq pid lar che heh gha tug, awg ceng gha lia awr lehr vend bax awg huhx lo chehd lar che[†] yaog lehz Liq phu awg khuhn koz lar che yaog.

²³ Yonr che u ve mad gag ser huh, a nig awr lehr awg lid tawd khuhd awg huhx lo pheh teh lar che yaog. Yonr che u ve haq Ghig sa tuhaz vid thad kha gag, awg lid tawd khuhd awg huhx lo a nig haq ke huh lar che yaog.

²⁴ Kheh te lehq yonr che haq te lehq a nig thed che cawd che chaw gha phehaq tug, awg lid tawd khuhd awr lehr, Khreq lag gag thad kha gag a nig haq ngawx haq sax sehr phad phehq che yaog.

²⁵ A meha awr lehr, yonr che ted ceng gag vehr[‡] lehq, ngawx haq sax ax sehr phad u ve awg huhx lo a nig mad kawq chehd.

²⁶ Awg lawn ghod ver, Yer suq Khreq haq yonr che haq te lehq nig hehd awg gha lia Ghig sa ve awg yad awg dug phehq che yaog.

²⁷ Nig hehd Khreq awg khuhn baz tiz sar khanr

[†] **3:22 3:22 vend bax huhx lo chehd lar che** Rm 3:9 haq ngawx. [‡] **3:25 3:25 yonr che ted ceng gag vehr** Yer suq yaq che haq koz che yaog.

yug peg che[§] chaw teq pa awr lehr, Khreq haq veq deh lar peg che yaog.

²⁸ Nig hehd awg gha lia Yer suq Khreq awg khuhn teq ton lehax phehq che haq te lehq, nig hehd awg khuhn Yud daq chaw he lehq Her lar saq chaw mad cawg. Awg ceg he lehq pong che chaw mad cawg. Haw khaz he lehq yad mid liz mad cawg.

²⁹ Nig hehd awr lehr Khreq ve chaw phehq ver, nig hehd Ar brar hanr ve awg ceng awg khad phehq lehq, kar tiq sax caz cawg lar che heh, awg sinx cad sehr phad liz phehq che yaog.

4

¹ Ngag koz gad che awr lehr che kheh yaog. Awg sinx cad sehr phad te ghad awr lehr, awg sinx awg gha lia awg thag lo yawd jawd mawd phehq liz, yawd chaw yad nehax te chehd che kheh ceh, awg ceg te ghad haq maq pen daq.

² Awr pa koz lar che awg yand* mad gag ser che kheh ceh, chaw yad nehax u ve awr lehr paog sehr phad he lehq haq sax sehr phad teq pa awg huhx lo chehd chehd che yaog.

³ U ve heh te lehq, a nig co ha phawd awr chaw yad nehax phehq chehd ser che te yand, mig gig haq caz daq che awg lid awg khad teq pa awg huhx lo awg ceg gha te chehd che[†] yaog.

---

§ 3:27 3:27 **baz tiz sar khanr yug peg che** Ni ma pa lehq chaw awg suhx phehq vehr che chaw haq koz che yaog. Rm 6:3 * 4:2 4:2 **Awr pa koz lar che awg yand** A saq 14 khuhq gag vehr heh a saq gag vehr che lehq Rod maq chaw sawnr lar che yaog.

† 4:3 4:3 **awg ceg gha te chehd che** Vend bax ve awg ceg te che haq koz che yaog. 3:23

4-5 Awg lid tawd khuhd awg huhx lo pheh lar che chaw teq pa haq vig khuhq vid lehq, a nig Ghig sa ve awg yad phehaq tug, kenr daq cawd daq che awg yand gag vehr che te yand, Ghig sa yawd ved Yad phu haq peha lar che yaog. Yad phu awr lehr, yad mid te ghad geh pawag lehq,‡ awg lid tawd khuhd awg huhx lo pawag che yaog.

6 Nig hehd awr lehr, awg yad awg dug phehq che haq te lehq, Ghig sa awr lehr yawd ved Yad phu ve Awg ha phu a nig ved ni ma awg khuhn lo peha lehq, Awg ha phu awr lehr, Ar baq A pa-og lehd koz kug che yaog.

7 Kheh te cheaq te lehq, nawg awr lehr awg ceg mad kawq te. Nawg awr lehr awg yad phehq che yaog. Awg yad te ver, Ghig sa haq te lehq awg sinx cad sehr phad liz phehq che yaog.

Awg ceg mad kawq te tug sa tiq pid che

8 Nig hehd Ghig sa haq maq sir ser che te yand, awg cehg mag ma hez che ghig sa§ teq pa awg huhx lo nig hehd awg ceg te chehd che yaog.

9 Kheh ma khuhd, a meha nig hehd Ghig sa haq sir che yaog, -awg cehg mag koz ver Ghig sa nig hehd haq sir vehr che yaog,- awg ghad nud lehq har ghuhd jad che awg ceng u ve teq pa geh a thoq te nig hehd kawq phuhz koeq* cheawg le.

---

‡ 4:4-5 4:4-5 *yad mid te ghad geh pawag lehq* Yer suq awr lehr chaw yad ve awg suhr awg sar puhd che haq mar lar che yaog. § 4:8 4:8 *ma hez che ghig sa* Isy 41:28, Chid 115:1-8

* 4:9 4:9 *kawq phuhz koeq* Vend bax awg khuhn kawq che gehe che haq koz che yaog. Rm 6:2, 1Pt 2:20

Awg ceng u ve teq pa awg huhx lo a thoq te nig hehd awg ceg kawq te gad cheawg le.

¹⁰ Nig hehd awr lehr, awg khuhq awg ni, har pa he lehq awg cuhx awg yand teq pa haq kawq ce kan chehd ser che[†] law lehq.

¹¹ Ngag nig hehd awg pun hax ceh nux maz kanx te peg che awr lehr, kheha lehax phehq tug gha hawg lehz ngag duhd har che yaog.

¹² A vix a nax teq paog, ngag nig hehd phehq che heh phehq lag peg che haq te lehq, nig hehd liz ngag phehq che heh phehq tug,[‡] ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog. Nig hehd ngag haq teq chaweh maq te yaq.

¹³ Ngag awg ton nag che[§] haq te lehq, ngag nig hehd haq awg kawd te pawz ha lehq che bon khuhd gha mar lar che haq nig hehd sir che yaog.

¹⁴ Ngag awg ton nag che awr lehr, nig hehd awg pun khanr har che liz, nig hehd ngag haq maq sawnr ma caz maq te, ngag haq ma chid bag lar haz. Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr, Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad haq haq yug che heh te lehq lehd ma koz, Yer suq Khreq haq haq yug che heh te lehq lehd ma koz, ngag haq haq yug ax che yaog.

¹⁵ Pong lag thad nig hehd ha lehq vix che ted ceng a meha khar lo meh x ve hr cheawg le. Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr nig hehd ve

---

[†] **4:10 4:10 kawq ce kan chehd ser che** Yud daq chaw teq pa te che pawehd teq pa haq koz che yaog. 2Rsv 8:13   [‡] **4:12 4:12 ngag phehq che heh phehq tug** Pawd loq Yer suq haq kar tiq yeg che haq koz che yaog.   [§] **4:13 4:13 Ngag awg ton nag che** Pawd loq meh z sir nag che haq koz che gha hawg. Cy 9:8-9

mehz sir kehx tuhz lehq* ngag haq pehar gha ver, pehar peor lehz, nig hehd awg lawn ngag sax khiz khanr gha che yaog.

¹⁶ A meha ngag nig hehd haq thed-e ghad koz ax cheaq te lehq, ngag nig hehd ve cand par phehq vehr cheawg la.

¹⁷ Chaw u ve teq pa awr lehr, nig hehd awg pun hax ceh nux awg bon tea che liz, daq che ted ceng haq duhd law lehq te che ma hez. I hehd awg pun nig hehd hax ceh nux awg bon te vid tug haq i hehd duhd law che haq te lehq, nig hehd haq ngag hehd awg bag phawd awr huh chehd cuh gad che† yaog.

¹⁸ Daq che ted ceng awg pun haq hax ceh nux awg bon te che awr lehr, khar thad liz daq che yaog. Ngag nig hehd geh chehd che te yand lehax daq che ma hez.

¹⁹ Ngag ved chaw yad nehax teq paog, Khreq nig hehd awg khuhn kha peh lawq chehd thad kha gag, yad paw tug nag che‡ heh, nig hehd awg pun ngag te pawz gha kawq khanr chehd che yaog.

²⁰ Ngag nig hehd awg lawn ca duhd ma tuhz che haq te lehq, a meha ngag nig hehd geh teq geha chehd gad lehq, ngag koz hehd che awg khuhd haq kawq pa gad che yaog.

---

* **4:15 4:15 mehz sir kehx tuhz lehq** I hehd Pawd loq haq khawd-ehg taw maq haq jad che haq mar lar che yaog. † **4:17 4:17 awg bag phawd awr huh chehd cuh gad che** Pawd loq haq awg chawd maq gha te tug tawr lar gad che haq koz che yaog. ‡ **4:19 4:19 yad paw tug nag che** Gar lar tiq chaw teq pa duhd yaq te yaq chehd che awg pun, Pawd loq duhd har jad che haq koz che yaog.

Har gar raz he lehq Sar rad awg lawn tawd par hax te mar che

²¹ Awg lid tawd khuhd awg huhx lo chehd gad che chaw teq paog, awg lid tawd khuhd koz lar che haq nig hehd maq sir la. Ngag haq koz ax laog.

²² Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn che kheh te buhq lar che, Ar brar hanr awr lehr yad par ni ghad cawg che yaog. Te ghad awr lehr, awg ceg ma ve yad§ phehq lehq, te ghad awr lehr awg ceg ma ma hez che yad mid te ghad ve yad phehq che yaog.

²³ Awg ceg ma ve yad par awr lehr, awg suhr awg sar a lor haq te lehq pawag che yaog. Awg ceg ma ma hez che yad mid te ghad ve yad par awr lehr, kar tiq pid lar che* awg khuhn pawag che yaog.

²⁴ Awg lawn che haq tehz ngawx lehq hend yug tug cawg che yaog. Yad mid u ve ni ghad awr lehr, kar tiq sax caz u ve ni ceng phehq che yaog. Te ghad awr lehr, Sid naq keh haq caz daq che† Har gar raz yaog. Yawd yad pawag vid che awr lehr, awg ceg phehq vehr tug awg pun pawag vid che yaog.

²⁵ Har gar raz awr lehr, Ar raq muhd mig awg khuhn cawg che Sid naq keh te lehq, a meha cawg lar che Yer ruq sar lehr med haq sur che yaog. Awg lawn ghod ver, Yer ruq sar lehr med

---

§ 4:22 4:22 **awg ceg ma ve yad** Id sar mer laq haq koz che yaog. Khiz 16:15 * 4:23 4:23 **kar tiq pid lar che** Id caq haq koz che yaog. Khiz 15:1-5, 21:1-15 † 4:24 4:24 **Sid naq keh haq caz daq che** Awg lid tawd khuhd haq koz gad che yaog. Tuhz 19:2

awr lehr yawd ved awg yad teq pa geh teq geha
Awg lid tawd khuhd ve awg ceg phehq che yaog.

²⁶ Kheh ma khuhd, muhd nuh maq lo cawg che
Yer ruq sar lehn[‡] med awr lehr, awg ceg ma ma
hez che yad mid phehq lehq a nig ved awr ye
phehq che yaog.

²⁷ Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn che kheh
te buhq lar che,

†Yad maq paw jaw che chaw meh maog, ha lehg
chehd-oq.

Yad paw che haq maq gha khanr che yad
mid-og,

ha lehg lehq hax ceh nux kug chehd-oq.

Awg lawn ghod ver, chaw meh ma phehq che
yad mid awr lehr,

awg phad mawd cawg che yad mid haq keh

awg yad awg dug cawg mad che yaog,

lehz buhq lar che yaog.

²⁸ A vix a nax teq paog, nig hehd awr lehr Id
caq heh te lehq, kar tiq pehar lar che haq caz daq
che awg yad awg dug teq pa phehq che yaog.

²⁹ Awg yand u ve haq, awg suhr awg sar a lor
haq te lehq pawag che§ yad te ghad awr lehr,
Awg ha phu haq te lehq pawag che* yad te ghad
haq du deh che heh te lehq, a meha liz u kheh te
che yaog.

---

‡ 4:26 4:26 *muhd nuh maq lo cawg che Yer ruq sar lehn*
Ghig sa ve muhd mig haq koz gad che yaog. Pheq 21:10 † 4:27
4:27 Isy 54:1 § 4:29 4:29 *awg suhr awg sar a lor haq te*
lehq pawag che Id sar mer laq haq koz che yaog. * 4:29 4:29
Awg ha phu haq te lehq pawag che Id caq haq koz che yaog.

³⁰ Kheh ma khuhd, Liq phu khawd-ehg kheh koz lar cheawg le. †Awg ceg ma he lehq yawd ved yad par haq ghaq kor-oq. Awg lawn ghod ver, awg ceg ma ve yad par awr lehr, awg ceg ma ma hez che yad mid te ghad ve yad par geh teq geha awg sinx haq a cehax liz gha cad tug ma hez lehd koz lar che yaog.

³¹ Kheh te cheaq te lehq a vix a nax teq paog, a nig awr lehr awg ceg ma ve yad phehq che ma hez. Awg ceg ma ma hez che yad mid te ghad ve yad phehq che yaog.

5

Pong che chaw phehq che haq te lehq kha nehax yeg chehd-oq

¹ A nig gha pong tug awg pun Khreq awr lehr a nig haq pong ax peor. Kheh te lehq, kha nehax yeg chehd lehq, awg ceg puhd che ehr kuhq* haq te pawz tad kawq puhd-oq.

² Na ser. Ngag Pawd loq nig hehd haq che kheh koz ax che yaog. Nig hehd awg gig med soer che haq khanr yug ver, Khreq awr lehr nig hehd awg pun awg bon teq chaweh liz mad cawg tug yaog.

³ Awg gig med soer che haq khanr yug che chaw awg gha lia haq ngag te pawz kha nehax kawq koz ax lar sar. U kheh te che chaw awr lehr, awg lid tawd khuhd awg gha lia haq gha na yug lehq† gha te che yaog.

---

† **4:30 4:30** Khiz 21:10 * **5:1 5:1** *awg ceg puhd che ehr kuhq* Awg ceg tad kawq te gad lehd koz gad che yaog. † **5:3 5:3** *gha na yug lehq* Yud daq chaw gha na yug cawd che awg lid tawd khuhd 613 mag cawg che yaog.

4 Awg lid tawd khuhd haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq tug yaog lehq nig hehd kha duhd che chaw teq pa awr lehr, Khreq haq phaz daq veh vehor. Awg bon haq nig hehd sond vehor.‡

5 A nig awr lehr, yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw gha phehaq tug haq duhd law che ted ceng haq Awg ha phu awg khuhn kha sehax law chehd che yaog.

6 Awg lawn ghod ver, Yer suq Khreq awg khuhn chehd che chaw teq pa awr lehr, awg gig med soer che lehd ma koz, maq soer che lehd ma koz, teq chaweh awg bon mad cawg. Awg bon cawg che ted ceng lehax cawg che yaog. U ve awr lehr, yonr che ted ceng haq pehd che awg khuhn khar thad liz kanx te chehd che yaog.

7 Awg kawd thad nig hehd kha nehax cex kae chehd che§ yaog. Thed che cawd che ted ceng haq maq gha na yug tug, a sug nig hehd haq tawr tar lar cheawg le.

8 Nig hehd ni ma che kheh te puhz veh tug beg che u ve awr lehr, nig hehd haq kug yug sehr phad Ghig sa geh lag che ma hez.

9 Ma hez hez che yonr khad u ve* awr lehr, did a cehax lehax liz khaor mod ted dig awg gha lia

---

‡ 5:4 5:4 **sond vehor** Thaer khuhq che awg bon haq sond vehr peor lehd koz gad che yaog. § 5:7 5:7 **kha nehax cex kae chehd che** Pong lag thad nig hehd yonr che haq kha nehax yug cid lar lehq kar tiq yeg chehd che yaog lehd koz gad che yaog.

* 5:9 5:9 **Ma hez hez che yonr khad u ve** Ma hez hez che yonr khad awr lehr, a cehax lehax cawg che liz Khreq yad awg mor haq te lug gha che yaog. Kheh te cheaq te lehq, kuhz tug ir jad che awg ceng pheq che yaog.

haq cid-ag vid vix gha che haq sur che yaog.

¹⁰ Ngag yonr che heh nig hehd liz ted ceng lehax yonr tug haq Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag kha nehax yonr chehd che yaog. Nig hehd haq soq saq tug tea chehd che chaw[†] te ghad awr lehr, yawd a sug phehq liz, Ghig sa cir yanr che haq gha khanr tug yaog.

¹¹ A vix a nax teq paog, chaw ted pehg pehar koz che heh, ngag awr lehr awg gig med soer che awg lid haq mar chehd ser ver, a thoq vawr te lehq du deh che haq ngag gha khanr chehd ser-ag le. Ngag u kheh te mar ver, laq kan haq caz daq che khi thid pog lehq kuhd tug[‡] awr lehr, i hehd awg pun yug kha vid lar che yaog.

¹² Nig hehd haq ni ma soq saq tug te chehd che chaw teq pa awr lehr, a sug yawd awg ton haq yawd ghehg kha tug ngag he gad che yaog.

¹³ A vix a nax teq paog, nig hehd gha pong tug Ghig sa nig hehd haq kug yug lar che yaog. Kheh ma khuhd, pong che che awr lehr, awg suhr awg sar a lor awg khad haq te tug awg pun ta yehd. Haq pehnd che awg khuhn, te ghad he lehq te ghad awg ceg te daoq.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, †nawg awg ton haq haq che heh, awg pad awg ki chehd che chaw teq pa haq haoq lehd koz lar che tawd te khuhd awg

---

† **5:10 5:10** *soq saq tug tea chehd che chaw* Ma hez hez che Sar lar teq pa haq koz che yaog. ‡ **5:11 5:11** *khi thid pog lehq kuhd tug* Yud daq chaw awr lehr kanx te che haq lehax ghad va chehd che haq te lehq, yonr che chaw thaer khuhq gha tug yaog, lehd koz che tawd che awr lehr i hehd awg pun na har jad che tawd phehq che haq koz che yaog. † **5:14 5:14** Ak 19:18

khuhn, awg lid tawd khuhd awg gha lia saw lawq vehr che yaog.

¹⁵ Nig hehd te ghad haq te ghad cheq daq cad daq ver, nig hehd te ghad haq te ghad maq gha te lug daq tug sa tiq teo.

Awg ha phu ve awg sir he lehq awg suhr awg sar ve kanx teq pa awg lawn

¹⁶ Ngag koz che awr lehr, Awg ha phu ve awg khad haq kae-o. U kheh te ver, awg suhr awg sar a lor[§] awg khad haq nig hehd maq kae hawg.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, awg suhr awg sar a lor awr lehr, Awg ha phu haq tawr chuhd lehq, Awg ha phu liz, awg suhr awg sar a lor haq tawr chuhd che yaog. U ve nid ceng tawr chuhd daq che haq te lehq, nig hehd te gad che haq te maq gha che yaog.

¹⁸ Kheh ma khuhd, Awg ha phu nig hehd haq seh kae ver, nig hehd awg lid tawd khuhd awg huhx lo mad kawq chehd.

¹⁹ Awg suhr awg sar ve kanx teq pa kha sehax saw tuhaz vehor. Kanx u ve teq pa awr lehr, hax chawd hax paz te che, chaq chiz che haq te che, pehq che juhz che haq te che,

²⁰ sax ho haq a kor pi che, ned te che, cand daq che, yaq daq jiz daq che, su ved med nged haq sex lae che, nez nag che, a sug yawd awg pun haq lehax duhd ngawx che, phaz daq gid daq che, awg mor pehg daq che,

²¹ khawehx che, juhg dawg buhz che, ha lehg tug te pong te lex che, che kheh te che teq pa

---

§ 5:16 5:16 awg suhr awg sar a lor Chaq chiz che kanx haq koz che yaog.

yaog. Che kheh te che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa muhd mig ve awg sinx haq maq gha hawg lehz, awg kawd huh ngag nig hehd haq sa tiq pid lar che heh, a meha liz nig hehd haq kawq koz ax che yaog.

²² Kheh ma khuhd, Awg ha phu ve awg sir* nuhq che teq pa awr lehr, haq pehd che, ha lehq che, duhd sa che, duhd yehg gad yehg che, har kax che, su awg pun daq che haq te che, kar tiq yeg che,

²³ ni ma nud nehq che he lehq a sug yawd awg ton haq ghad vix che, che teq pa yaog. Awg ceng che teq pa haq maq gha te lehd koz lar che awg lid tawd khuhd ted mar-e liz mad cawg.

²⁴ Yer suq Khreq ve chaw teq pa awr lehr, awg suhr awg sar geh teq geha, awg suhr awg sar haq caz daq che a lor he lehq awg suhr awg sar haq sex lae che teq pa haq laq kan thag huh thaq vehr peor.†

²⁵ A nig Awg ha phu awg khuhn teq chehd ver, Awg ha phu ve awg khad haq kae veg.

²⁶ A nig ni ma ir che lehd ma koz, te ghad he lehq te ghad yaq daq tug te che lehd ma koz, te ghad he lehq te ghad khawehx daq che lehd ma koz, che teq pa haq a nig chid bag lar haz veg.

6

¹ A vix a nax teq paog, chaw te ghad ghad vend

---

* **5:22 5:22 *Awg ha phu ve awg sir*** Awg ha phu uq penr che chaw teq pa ve ni ma tar khad haq koz che yaog. † **5:24 5:24 *laq kan thag huh thaq vehr peor*** Laq kan thag huh yug chid bag lar haz peor lehd koz gad che yaog. 2:20, 3:13, 6:14

bax ted ceng cear te chehd che haq nig hehd gha mawg ver, yawd kawq daq vid tug, nig hehd co ha phawd awr awg ghad cawg che chaw teq pa awr lehr, ni ma nud nehg che awg khuhn yawd haq kawq ghu vid-oq. Nawg liz, ber che lawd che awg khad haq maq gha kae tug, khar thad liz nawg awg ton sa tiq teo.

² Nig hehd te ghad lehq te ghad ve awg veg haq ga puhd daoq. Che kheh te ver, Khreq ve awg lid tawd khuhd haq nig hehd te peh lawq tug yaog.

³ Chaw te ghad ghad awr lehr, yawd teq chaweh cheng lehq a yed ir che chaw phehq che ma hez liz, ngag awr lehr su haq keh a yed ir lehq cheng che yaog lehd yawd duhd ver, yawd awr lehr yawd awg ton haq her ka che yaog.

⁴ A sug yawd te lar che kanx haq duhd ngawx tehz ngawx-oq.* U kheh te ver, su haq maq ca tehz daq lehq a sug yawd awg ton haq yawd ha lehg gha che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia awr lehr, a sug yawd ved awg veg haq gha puhd tug yaog.

⁶ Bon khuhd haq gha hend che chaw te ghad awr lehr, yawd haq mar vid sehr phad te ghad haq daq che awg ceng awg gha lia pehg vid cawd che yaog.

⁷ Ta duhd yaq. Ghig sa haq nig hehd her ka maq gha hawg. Awg lawn ghod ver, a sug yawd awg yuhd ser che heh yawd gha ghiq tug yaog.

---

* **6:4 6:4 duhd ngawx tehz ngawx-oq** A sug yawd te chehd che kanx haq char ngawx lehd koz gad che yaog. 2K 13:5

⁸ Awg lawn ghod ver, a sug yawd awg suhr awg sar haq caz daq che ted ceng haq ser ver, awg suhr awg sar geh lag che lug che sez che haq gha ghiq tug yaog. Awg ha phu haq caz daq che ted ceng haq ser ver, Awg ha phu awg khuhn co tiq ha tiq haq gha ghiq tug yaog.

⁹ A nig daq che awg ceng haq te che awg ghad ta nud vid. Awg lawn ghod ver, a nig ni ma awg ghad ma nud lehq ma phehd kha lar haz ver, awg yand cawd che te yand awg khuhn a nig gha ghiq tug yaog.†

¹⁰ Kheh te cheaq te lehq, te gha che heh, chaw awg gha lia awg pun daq che haq teag veg. Yonr che yehg yad ka yad teq pa awg pun lex lehq daq che haq teag veg.

Pawd loq laq kan awg khuhn lehax ni ma ir kig cawg che

¹¹ Ngag awg ton ngag ved laq kuhr nig hehd haq buhq fea che liq mehz che teq pa khawd-ehg ma ir che‡ haq ngawx-oq.

¹² Awg suhr awg sar phawd awr awg lid tawd khuhd awg khuhn ngawx sa tug te gad che chaw teq pa awr lehr, nig hehd awg gig med gha soer tug nig hehd haq nix-i ghad te cuha che yaog. I hehd che kheh te che awr lehr, Khreq ve laq

---

† **6:9 6:9 gha ghiq tug yaog** Te lar che heh awg bon gha che haq koz che yaog. Pheq mar 22:11-12 ‡ **6:11 6:11 khawd-ehg ma ir che** Pawd loq mehz sir mad daq che haq te lehq, liq buhq thad liq mehz ir chawa te buhq che haq koz che yaog. 4:13

kan§ haq te lehq du deh che haq i hehd maq gha khanr tug te che lehax yaog.

13 Awg lawn ghod ver, awg gig med soer vehr che chaw teq pa awr lehr, i hehd awg ton liz awg lid tawd khuhd haq kha lawq na yug che ma hez. Nig hehd ve awg suhr awg sar haq te lehq* i hehd ni ma ir kig cawg tug, nig hehd haq awg gig med soer cuh gad che yaog.

14 Kheh ma khuhd ngag awr lehr, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve laq kan haq lehax† chid ir chid muh tug yaog. Awg kag awr ve ted ceng haq chid ir chid muh tug ma hez. Laq kan u ve haq te lehq mig gig ve awg lid teq pa awr lehr ngag awg khuhn suh vehr lehq, ngag liz mig gig ve awg lid teq pa haq suh vehor.

15 Awg lawn ghod ver, awg gig med soer che lehd ma koz, maq soer che lehd ma koz, teq chaweh awg bon mad cawg. Chaw awg suhx phehq vehr che ted ceng lehax awg bon cawg che yaog.

16 Chaw awg suhx phehaq che awg lid ve awg khad haq‡ kae chehd che chaw awg gha lia awg thag huh lehd ma koz, Ghig sa ve Id sar rer laq

---

§ 6:12 6:12 *Khreq ve laq kan* Yer suq ve ha lehq che bon khuhd mar che kanx haq koz che yaog. * 6:13 6:13 *awg suhr awg sar haq te lehq* Awg gig med soer che haq koz che yaog. † 6:14 6:14 *laq kan haq lehax* Yer suq ve ha lehq che bon khuhd mar che ted ceng haq lehax ni ma ir che haq koz che yaog. 1K 1:31, 2:2 ‡ 6:16 6:16 *awg lid ve awg khad haq* Ha lehq che bon khuhd awg khad haq kae chehd che haq koz che yaog.

chaw teq pa[§] awg thag huh lehd ma koz, Ghig sa geh lag che duhd sa gad sa che ted ceng he lehq har kax che ted ceng cawg vid-oq.

¹⁷ Yaq ni khaz nuhr ver, chaw te ghad-ehg liz ngag haq tad kawq soq saq ax. Awg lawn ghod ver, ngag ved awg ton haq Yer suq ve awg maex* teq pa cawg lar che yaog.

Bon naq vid che tawd

¹⁸ A vix a nax teq paog, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx nig hehd ve ni ma awg khuhn cawg vid-oq. A meng.

---

§ **6:16 6:16** *Ghig sa ve Id sar rer laq chaw teq pa* Id sar rer laq chaw (Yud daq chaw) awr lehr Ghig sa ve chaw ceng phehq che yaog. Kheh ma khuhd, chuhr huh Pawd loq awr lehr Yer suq Khreq awg khuhn yonr che chaw teq pa haq koz lar che yaog.

* **6:17 6:17** *Yer suq ve awg maex* Yer suq awg pun sax khiz khanr che haq te lehq, su du deh lehq gha lar che awg kix awg hawehd haq koz che yaog. 2K 11:23-25

Lahu Shi
Lahu Shi: Lad hur Si Liq Phu Awg Suhx New
Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lahu Si

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 May 2025 from source files
dated 10 May 2025

e3f23237-3165-58f9-84d8-20fb5acd84fe